

Comentariul operei Schimbarea la fata a Romaniei scrisa de Emil Cioran - partea a treia

Mereu in fata cu modelul dinamismului de tip francez sau german, eseistul concepe un rechizitoriu in care foarte des revin termenii: resemnare, scepticism, mediocritate, auto-denigrare, lentoare, incapacitate de asumare a vreunei vine, fatalism, inconsecventa, frivolitate. Verdictul este grav si se refera in speta, la o veche si mutilanta coordonata nationala, aceea a autointelegerii.

Deficientele de tot felul (multe reale, dar exagerate constient de retorica romantica a lui Cioran), au dus, printr-o bizara metamorfoza, la conturarea unui set de avantaje specifice doar noua, in sanul carora s-au nascut ceea ce se numeste astazi bascalia romaneasca. Cum niciodata nu a suportat mitologizarea unui subiect, Cioran demonteaza si acum templul unde se adapostesc virtutile care, in logica acceptata, expusa mai ales de Blaga, ne-au garantat supravietuirea in conditii istorice vitrege.

Rasturnandu-se magulitoarea imagine nationala, se afirma ca echilibrul nostru mult elogiata nu presupune atingerea armoniei, ci blazarea "unui suflet nerealizat", ca intelegciunea de expresie costiniana ("Nu e vremea subt om, ci bietul om subt vremi") da rezultate catastrofale cand este valabila pentru un neam, caci ii confirma inertia "Poporul romanesc este cel mai intelept popor din Europa; dar nu din spirit, ci din lipsa de curaj si de afirmare (...). Orice proverb, orice reflectie populara romaneasca exprima aceeasi timiditate in fata vietii, aceeasi nehotarare si resemnare".

Daca paremiologia ne este fatalista, paralizanta, atunci a ne defini prin ea echivaleaza cu o jignire. Faptul ca suntem dispusi sa explicam totul prin ideea de destin ne face extrem de vulnerabili in fata mersului istoriei, care se realizeaza politic.

Ceva ne impiedica sa acordam credit politicului, fortei ascensionale a unei natii, care sa ne individualizeze chiar in virtutea unui potential de agresivitate, doar cei puternici sunt stimati, sustine intreaga carte a lui Cioran, care doreste tarii sale statutul hegemonie pe care crede ca-l merita. Nu constituie o rusine ci, dimpotriva, o mandrie istorica si politica sa ai instinct dominator, sa propagi cultul fortei.

Singura conditie este ca agresiunea sa aiba stil, in rest, spirala istoriei se bazeaza pe forta "Destinul navalnic al marilor culturi depaseste toate valorile eticului (...). Pana acum nimeni n-a vorbit de natiuni morale si imorale. Exista numai natiuni puternice si natiuni slabe".

Recunoastem cu usurinta impactul ideilor lui Friedrich Nietzsche, maestru marturisit, ale carui reflectii din "Asa graita Zarathustra" si "Dincolo de bine si de rau" au creat mitul supraomului, amoral, dionisiac, liber de prejudecati blocante.